

Meisjesbesnijdenis

Informatie voor leerkrachten

Deze signaalwijzer ontvangt u van de arts of verpleegkundige van de jeugdgezondheidszorg (JGZ), omdat zij voor een meisje uit uw groep gebruik willen maken van uw mogelijkheden om signalen op te vangen.

De ouders van het meisje zijn namelijk afkomstig uit een land, waar meisjesbesnijdenis tot op heden wordt gepraktiseerd.

De gevoerde gesprekken met de ouders hebben de zorgen over een mogelijke besnijdenis bij dit meisje niet weg kunnen nemen.

Het probleem

Onder uw leerlingen bevindt zich een meisje waarvan de JGZ vermoedt dat zij (op korte termijn) het risico loopt op een besnijdenis.

De ouders zullen naar alle waarschijnlijkheid het meisje van tevoren niet vertellen dat er een besnijdenis voor haar op komst is. Het kan zijn dat het meisje zelf iets vermoedt.

Het is niet eenvoudig voor het meisje om over meisjesbesnijdenis te praten. Ze beseft dat de ingreep strafbaar is. Ze kan terughoudend reageren omdat ze niet wil dat haar lastige vragen worden gesteld of bang is voor afkeurende opmerkingen.

Heeft een besnijdenis plaatsgevonden, dan draagt het meisje een geheim met zich mee. Ze kan een spreekverbod opgelegd hebben gekregen. Het risico dat het gemeld kan worden, maakt het voor het meisje extra moeilijk om over de besnijdenis te beginnen.

U kunt signaleren dat het meisje anders reageert in de groep dan voorheen. Echter meerdere gebeurtenissen kunnen er voor zorgen dat een meisje zich anders gedraagt. Meisjesbesnijdenis is daar één van.

Het verzoek

De arts of verpleegkundige heeft een vermoeden dat dit meisje risico loopt om besneden te worden en vraagt u op de volgende signalen te letten:

- er circuleren geruchten over een komende besnijdenis (bij het meisje),
- er is een buitenlandse vakantie gepland,
- er is een verhuizing aanstaande,
- het meisje laat voorzichtig zelf iets los.

Het kan zijn dat het meisje toch opeens is besneden en dan kunt u letten op de volgende signalen:

- het meisje is ziek geweest in de vakantie,
- er is sprake van schoolverzuim,
- het meisjes ziet er moe, uitgeput of vaal uit,
- ze gaat lang naar het toilet,
- ze klaagt over buikpijn,
- ze kan zich niet goed concentreren,
- ze is stil en teruggetrokken,
- ze reageert gesloten of afstandelijk,
- ze blijft weg van gezondheidsonderzoeken.

Wilt u bij signalen en bevindingen die op meisjesbesnijdenis wijzen contact opnemen met de JGZ. Samen met u kunnen zij de ouders benaderen en het meisje verder helpen.

Aandachtspunten

Verhalen en geruchten zijn niet altijd de juiste signalen. Probeer eerst na te gaan hoe de geruchten zijn ontstaan en waar de verhalen vandaan komen. Een valkuil is om elke vakantie te zien als een "risicovakantie" of elke vakantieziekte op te vatten als "ziek van de besnijdenis".

Realiseert u zich dat in Nederland ook ouders uit Afrika wonen die inmiddels tegen meisjesbesnijdenis zijn en daar voor uitkomen. Zij willen hun dochters niet meer laten besnijden.

Waak ervoor dat het meisje het slachtoffer wordt van haar eigen openhartigheid. Probeer de signalen die u hebt waargenomen, eventueel in overleg met de JGZ, bespreekbaar te maken met de ouders.

Recent onderzoek (2005) doet vermoeden dat in Nederland woonachtige risicomeisjes een minder ernstige vorm van besnijdenis ondergaan. Geschat wordt dat tenminste vijftig meisjes per jaar worden besneden.

Handvatten

Het meisje kan u in vertrouwen nemen als zij zich ergens zorgen over maakt. Dit kan de besnijdenisproblematiek betreffen, maar dat hoeft niet altijd. U kunt een band met haar opbouwen en haar vertrouwen winnen door haar zorgen serieus te nemen.

Belooft nooit geheimhouding, maar zeg tegen het meisje dat wat ze u vertelt door u zorgvuldig zal worden behandeld. Zeg dat u er alleen met anderen over praat als u zich zorgen maakt en ook niet zonder het eerst aan haar te vertellen.

Het veranderingsproces "stoppen met meisjesbesnijdenis" is wereldwijd in gang gezet en de wil naar verandering lijkt aanwezig.

De ouders hebben een folder in eigen taal van de JGZ meegekregen (of krijgen deze toegestuurd) met de titel: "Meisjesbesnijdenis, mijn ouders zeggen nee".

Te downloaden via: www.meisjesbesnijdenis.nl (brochure van Focal Point).

Maak de besnijdenisproblematiek voor u zelf niet te beladen. Een open en actieve houding doorbreekt het stilzwijgen. De JGZ kan u hierbij adviseren of u kunt focalpointmeisjesbesnijdenis@pharos.nl consulteren.

Achtergrondinformatie over meisjesbesnijdenis is te vinden op:

www.meisjesbesnijdenis.nl

Bij signalen en met vragen kunt u contact opnemen met een jeugdarts of jeugdverpleegkundige van de GGD Gelderland Midden. U vindt de contactgegevens onder aan deze flyer.

Tot slot

Heeft u vragen of behoefte aan een persoonlijk advies, dan kunt u bellen met onze telefoonlijn. U kunt uw vragen hier anoniem stellen, maar ook vragen om teruggebeld te worden door uw eigen schoolarts/verpleegkundige.

U vindt het telefoonnummer hieronder.

Telefoonlijn JGZ: 088 - 355 6000 (u komt in een keuzemenu)
Bereikbaar op werkdagen van 09:00 - 12:00 uur en 13:00 - 17.00 uur

Internet: www.vggm.nl/ggd/jeugdgezondheidszorg